

Minnen från skogen

Sorgeklippan

Arild Eriksson, Hanaberg, Högsjö

En berättelse om Karl Kolares upplevelser, som gjorde att ett berg fick nytt namn. Sorgeklippan ligger strax intill Trångtomyren och Lillgräsbackstjärn i Gudmundrå socken, nära gränsen till Högsjö socken. Inte många känner längre till dessa platser.

Det är i mitten av juli månad, hjortronmånaden i dessa trakter, och då jag sen barnsben vandrat runt i skogarna och känner till hundratals myrar har jag denna gång sökt mig till en liten myr, som väl aldrig gett mycket bär, men jag ville ännu en gång uppleva något av den mystik som jag tyckt bemäktiga mig då jag vandrat här.

Här tätt intill myren hade för i år 96 år sedan Karl Kolare, som jag kallar honom, en man jag kände väl, sin kolmila. Jag söker åt kolbotten och helt nära den plats där han hade sin kolarkoja – det finns ju helt naturligt inget kvar av den – är det en svag fördjupning i marken. Den lilla ihoprasade gråstensmuren finns för alltid kvar och med huvudet mot den lägger jag mig ned.

Vad tänkte Karl kolare då han låg på den smala britsen? Kanske tänkte han på hur mycket det kunde bli kvar i pengar sedan skogsbolaget dragit av för det han tvingats ta ut i förskott. I hans föräldrahem rådde stor fattigdom främst genom faders sjukdom, som gjorde denne nästan oförmögen till arbete. 21-åriga Karl var äldst av syskonen där fem var mellan 2 och 14 år. Tänkte han kanske på vad han kunde ge föräldrarna sedan han fått betalt för kolen?

Uttröttad efter många vaknätter somnade Karl Kolare och vaknade av dånet från milan som brann. Han rusade ut men för sent. Hur han än slet för att tappa till "kratern" i milan, måste han totalt uttröttad ge upp. Vinterförtjänsten, hjälpen till föräldrarna borta! Förkrossad och förvirrad vandrade han runt milan och i snön ute på myren. I detta uppgivna tillstånd hörde han, som han berättade, i rymden över myren liksom en kör av

Kolare vid sin mila. Foto Viktor Lundgren, Läns museets arkiv

människor som sjöng "Närmare Gud till Dig". Var han helt omtöcknad, var det han själv, delvis omedvetet som sjöng, eller?

Han stannade kvar tills milan slocknat helt, därefter tog han den mat han hade kvar samt verktyg och började sin tunga hemfärd, sin Via Dolorosa. Han vandrade ned genom den dalgång där kolen skulle ha körts, en miniatyrkanjon, som tidigare hetat Trångto. Den fick av Karl namnet Sorgedalen och berget där milan stod fick namnet Sorgeklippan, namn som fortfarande består.

Hemkommen berättade han hela händelseförloppet, bl. a. om sångkören som sjöng över myren. Karl Kolare var känd för att inte ljuga, men få om ens någon trodde honom. Min far, som själv var kolare då, trodde att han överväldigats av trötthet. Men, lade han till, konstigt var det!

I den lilla skogsbyn fanns varken radio, telefon eller ens en tidning. Det

dröjde inemot två veckor innan någon kom och hade en tidning med sig och man fick läsa om en stor katastrof som drabbat tusentals människor. Natten mellan den 14 och 15 april 1912 sjönk lyxkryssaren Titanic, densamma natt som Karl Kolares mila brann. På det sjunkande fartygets däck stod förtvivlade människor och sjöng "Nämare Gud till Dig".